شبهه‌شناسی
گفتمان سازی
و پاسخ‌گوئی
روزهای حماسه
دفاع مقدس

ویژه‌نامه
چندرسانه‌ای
ماهنامه شبهات

۱۲۰

غلبه الهیات جنگ بر ریاضیات جنگ

شبهه: چگونه جنگی که با محاسبات قدرت نظامی آغاز شد، به عاملی برای تضعیف موقعیت سیاسی آغازکنندگان آن تبدیل شد؟

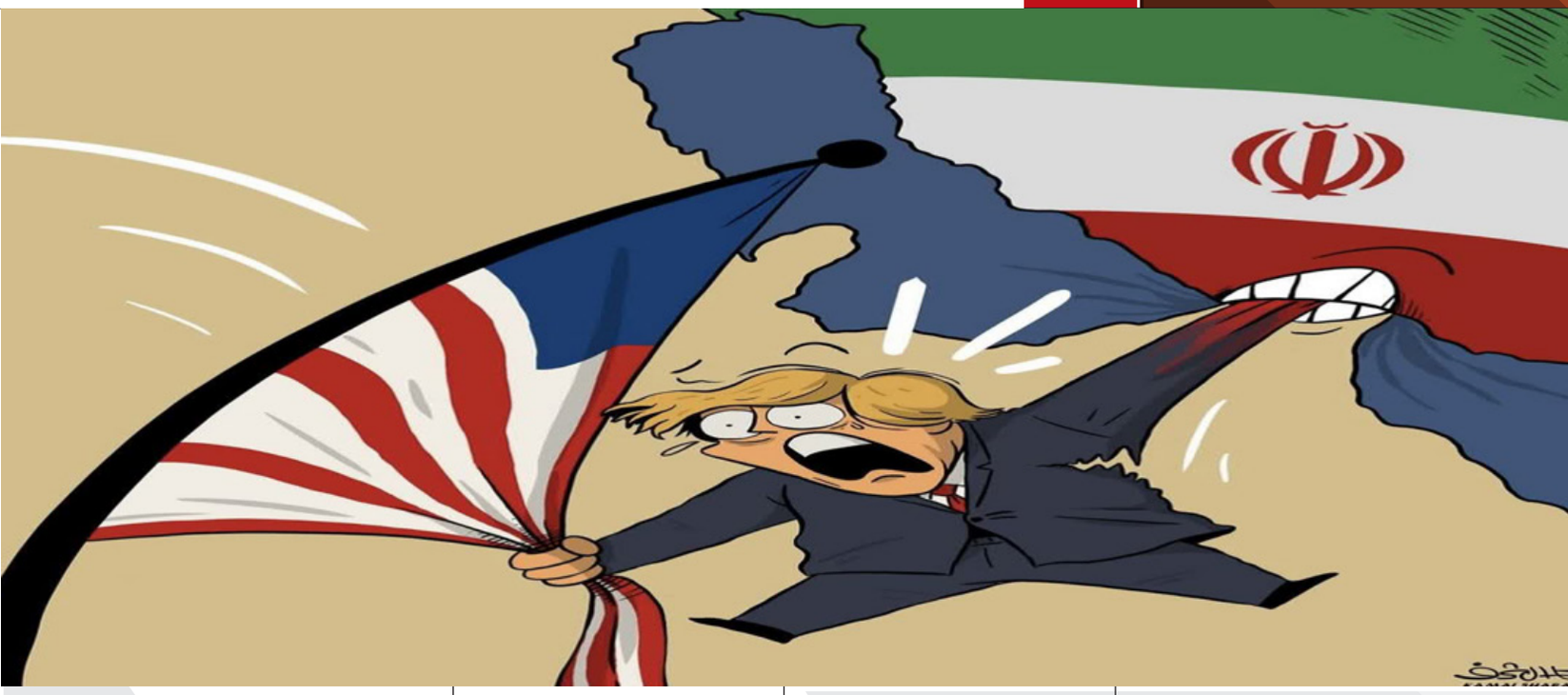

شکست جمهوری‌خواهان در انتخابات میان‌دوره‌ای سوم نوامبر ۲۰۲۶ آمریکا را نمی‌توان صرفاً یک جابه‌جایی حزبی در کنگره دانست. این نتیجه، پیامدهای سیاسی جنگی را آشکار کرد که دولت دونالد ترامپ با اتکا به برتری نظامی آمریکا و تصور امکان تحمیل سریع اراده واشنگتن آغاز کرده بود. دموکرات‌ها کنترل هر دو مجلس کنگره را به دست آوردند و ترامپ نیز نقش جنگ ایران را در شکست انتخاباتی حزب خود پذیرفت.

شکست ریاضیات جنگ

در محاسبات کلاسیک نظامی، شمار نیروها، توان هوایی، فناوری، تسلیحات و ظرفیت اقتصادی جایگاهی محوری دارند. اما هیچ‌یک از این شاخص‌ها به‌تنهایی تضمین نمی‌کند که یک قدرت بتواند اراده سیاسی خود را بر جامعه‌ای دیگر تحمیل کند.

یکی از خطاهای راهبردی در مواجهه با ایران اسلامی، فروکاستن یک ملت به فهرستی از اهداف نظامی و زیرساختی بود. ایران فقط مجموعه‌ای از تأسیسات و تجهیزات نیست؛ جامعه‌ای برخوردار از حافظه تاریخی، هویت ملی و تجربه طولانی مواجهه با فشار خارجی و پایبند به آرمان های الهی است.

مقاومت ملت مبعوث ایران نیز تنها در میدان نظامی معنا نمی‌یابد؛ حفظ انسجام اجتماعی، پیروی مستمر از رهبر معزز انقلاب، تداوم زندگی و دفاع از استقلال، جلوه‌های دیگر آن هستند. البته ستایش این ایستادگی به معنای نادیده گرفتن خسارت‌های انسانی و اقتصادی جنگ یا عادی‌سازی رنج مردم نیست.

سنت نصرت الهی؛ منطق دیگری از پایداری

در منظومه فکری اسلام، ایستادگی در راه حق تنها با محاسبات مادی سنجیده نمی‌شود. قرآن کریم در سوره محمد، آیه هفتم، می‌فرماید:

«إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ»

اگر خدا را یاری کنید، خدا نیز شما را یاری می‌کند و گام‌هایتان را استوار می‌سازد.

این آیه بیانگر سنتی از نصرت الهی است که با ایمان، مسئولیت، عمل و پایداری انسان‌ها پیوند دارد. در این نگاه، نصرت الهی به معنای پیروزی آسان یا مصون ماندن از دشواری‌ها نیست؛ بلکه امید، استواری، مقاومت و حفظ اراده در مسیر دشوار نیز از جلوه‌های آن است.

از منظر چنین باوری، قدرت یک جامعه فقط در ابزارهای مادی آن خلاصه نمی‌شود. ایمان و امید می‌توانند به مردم توان ایستادگی ببخشند و محاسبات طرف مقابل را با واقعیت‌هایی روبه‌رو کنند که در جدول‌های نظامی پیش‌بینی نشده‌اند.

فراتر از پیروزی و شکست انتخاباتی

غلبه الهیات جنگ بر ریاضیات جنگ، به معنای انکار واقعیت‌های نظامی نیست؛ بلکه یادآوری محدودیت محاسبات صرفاً مادی است. قدرت تسلیحاتی می‌تواند میزان تخریب را تعیین کند، اما به‌تنهایی قادر نیست اراده یک ملت مقاوم، پیوندهای هویتی و باورهای دینی آن را پیش‌بینی کند.

شکست انتخاباتی جمهوری‌خواهان این نتیجه یک واقعیت سیاسی را برجسته کرد: جنگی که با هدف نمایش قدرت آغاز می‌شود، ممکن است هزینه‌ای سنگین برای اعتبار و موقعیت سیاسی آغازکنندگانش داشته باشد.

ریاضیات جنگ، توان سلاح‌ها را محاسبه می‌کند؛ اما سرنوشت جنگ را فقط سلاح‌ها تعیین نمی‌کنند. گاهی ایمان، اراده و پایداری یک ملت به متغیرهایی تبدیل می‌شوند که هیچ قدرتی نمی‌تواند به‌سادگی از محاسبه خود حذف کند.